

VÄLIKYSYMYS 2/2014 vp

Hallituksen perhepolitiikka ja lapsilisien leikkaaminen

Eduskunnalle

Hallitus maksattaa epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikkansa tavallisilla ihmisillä. Leikkaukset kohdistuvat kipeimmin lapsiperheisiin. Hallitusohjelmassaan hallitus väittää tavoitteekseen luoda lapsille turvallinen kasvuympäristö ja turvata vanhemmille aineelliset ja henkiset mahdollisuudet synnyttää ja kasvattaa lapsia. Nämä tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Hallituksen keinot pyrkii kyseisiin tavoitteisiin herättävät kuitenkin ihmetystä: hallitusohjelmassa todetaan, että perhepolitiikan kolme ydintä ovat palvelut, tulonsiirrot sekä perheen ja työn yhteensovittaminen, mutta käytännössä hallitus tekee kerta toisensa jälkeen ratkaisuja, jotka vahvistamisen sijasta murentavat näitä kolmea ydintä.

Lapsilisä tuli Suomen lainsäädäntöön vuonna 1948 pohjoismaisen mallin mukaan. Se on alusta asti ollut universaali etuus, jolla halutaan tasata lasten huollosta perheille koituvia kustannuksia ja viestittää, että yhteiskunta kannustaa lasten hankintaan. Lapsilisiä on leikattu ainoastaan kerran aikaisemmin, Lipposen hallituksen toimesta 1990-luvun laman aikana. Päätös leikata lapsilisiä on nykyhallitukselta selkeä arvovalinta, joka kasvattaa inhimillistä hätää etenkin perheissä, joiden talous on tiukalla työttömyyden, sairauden tai muiden ongelmien vuoksi. Suurimpia kärsijöitä ovat näiden perheiden lapset.

Lapsilisien leikkauspäätös tuntuu erityisen vastuuttomalta, kun tiedetään, että lapsiperheiden köyhyys on kasvanut huolestuttavasti 1990-luvun laman jälkeen. Lapsuudessa koetun köy-

hyiden seuraukset ovat moninaiset, ja köyhyys myös periytyy sukupolvelta toiselle. Hallitus on luvannut lisätä lapsivaikutusten arviointia kaikessa päätöksenteossa. Onko näin tehty lapsilisäleikkausten suhteen?

Lapsiperheissä on aina rahalle tarvetta: keskituloisillakin perheillä kulutukseen menevät helposti kaikki saatavat tulot. Kustannuksia muodostuu mm. asumisesta, ruoasta, päivähoitomaksuista, harrastuksista, kuljetuksista, vaatteista ja leluista. Lapsilisällä — jonka indeksitarkastukset hallitus on jo aiemmin jäädyttänyt — ei kate-ta edes murto-osaa näistä menoista, mutta kyseessä on kuitenkin yhteiskunnalta perheille suuntautuva tärkeä kädenojennus, joka pitää omalta osaltaan talouden rattaista pyörimässä.

Lapsilisiin kajoaminen ei ole ensimmäinen kerta, kun nykyinen hallitus käy lapsiperheiden kimppuun. Viime syksynä hallitus päätti osana rakennepoliittista ohjelmaansa puolittaa kotihoi-don tuen vanhempien kesken. Päätöstä perusteltiin tasa-arvolla ja pyrkimyksellä nostaa työllisyysastetta, mutta tosiasiallisesti kyseessä oli raaka leikkaus, jolla kavennettiin vanhempien valinnanvapautta ja heikennettiin lasten asemaa. Ei ole yhteiskunnan asia sanella, hoitaako lapsia kotona isä vai äiti: jokainen perhe kyllä osaa itse ratkaista, millainen järjestely heidän kohdallaan parhaiten toimii ja mikä on taloudellisesti järkevää. Vanhempien valinnanvapauden kaventaminen ei myöskään palvele tavoitetta perheen ja työn yhteensovittamisen parantamisesta. Samalla hallitus lisää kuntien kustannuksia, kun lapsia

tulee lisää päivähoitoon. Näistäkin päätöksistä uupuu todellisten kustannusvaikutusten arviointi, mikä kuvastaa hyvin hallituksen politiikan kestättömyyttä.

Sen lisäksi, että hallitus on epäonnistunut perhepolitiikassaan ja kurjistanut lapsiperheiden elämää leikkaamalla tulonsiirtoja sekä vaikeuttamalla perheen ja työn yhteensovittamista, se ei ole myöskään onnistunut parantamaan perheiden palveluita, joilla parhaimmillaan olisi mahdollista ennaltaehkäistä monia vakavia ongelmia. Lapsiperheiden kotipalvelut ovat hyvä esimerkki inhimillisestä ja kustannustehokkaasta avusta, jolla voidaan tukea uupuneita tai muuten vaikeassa tilanteessa olevia perheitä raskaimpien aikojen yli. Kuntien valtionosuuksia leikkaamalla hallitus on varmistanut, että lapsiperheiden kipeästi tarvitsemat palvelut ovat heikentyneet tai ne on lopetettu kokonaan.

Kataisen hallitukselta on puuttunut perhepolitiikasta kokonaiskuva. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että hallituksen perhepolitiikka ei ole kestävä eikä lisää kansalaisten luottamusta yhteiskuntaan. Pirstaleiset esitykset, kuten kotihoidon tuen kiintiöiminen, subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen, päivähoitomaksujen tuntiperustaisuus sekä joustavan hoitorahan luominen ovat vieneet pohjan laadukkaalta varhaiskasvatustalouden uudistamiselta, jota on pidetty yhtenä hallituksen keskeisistä tavoitteista. Hallituksen perhepolitiikasta puuttuvat myös vaikuttavuusarviointit, mikä tekee kokonaisuudesta huonosti johdetun ja sekavan.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Miten hallituksen kehysriihipäätökset tukevat lupauksia perheiden hyvinvoinnin edistämisestä,

miten hallituksen perhepolitiikka tukee lupauksia eriarvoisuuden vähentämisestä,

mitä hallitus aikoo tehdä lapsiperheiden köyhyyden vähentämiseksi,

onko hallituksella yhteinen näkemys siitä, miten lapsilisien leikkaus käytännössä toteutetaan,

milloin hallitus tekee kehysriihipäätösten suhteen arvion siitä, kuinka päätökset vaikuttavat lapsiin, ja onko hallitus valmis perumaan haitallisiksi osoittautuvat päätökset,

seurataanko kotihoidon tuen puolittamisen vaikutuksia millään tavalla ja, jos seurataan, onko hallitus tarvittaessa valmis muuttamaan päätöstä saatujen kokemusten perusteella,

miten hallitus aikoo varmistaa, että lapsiperheiden etuuksien leikkaaminen ja palveluiden heikentäminen eivät ohenna yhteiskunnan turvaverkkoa liikaa ja jätä lapsiperheitä tyhjän päälle?

Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 2014

Hanna Mäntylä /ps
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
Jussi Halla-aho /ps
Lauri Heikkilä /ps
Reijo Hongisto /ps
Olli Immonen /ps

Ari Jalonen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Johanna Jurva /ps
Arja Juvonen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Pentti Kettunen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Osmo Kokko /ps

VK 2/2014 vp — Hanna Mäntylä /ps ym.

Laila Koskela /ps
Jari Lindström /ps
Maria Lohela /ps
Anne Louhelainen /ps
Pirkko Mattila /ps
Lea Mäkipää /ps
Martti Mölsä /ps
Mika Niikko /ps
Jussi Niinistö /ps
Pentti Oinonen /ps
Tom Packalén /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Timo Soini /ps
Ismo Soukola /ps
Maria Tolppanen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Pertti Virtanen /ps
Ville Vähämäki /ps
Juha Väätäinen /ps
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk

Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Markus Mustajärvi /vr
Jyrki Yrttiaho /vr